

1

Het borrelde in zijn binnenste. Bellen die door zijn maag zwierden en kapotsloegen tegen zijn middenrif. Hoelang stond hij daar al met zijn voeten in de aarde? Normaal was hij binnen vijf minuten klaar. Straks zouden ze hem zoeken. Hij bleef altijd kort weg als hij zijn avondwandeling maakte. Het moest nu gebeuren.

Bewegingloos loerde hij naar binnen. Haar contouren zichtbaar achter witte lamellen. Haar paardenstaartje dat op en neer wipte toen ze opstond van de tafel en naar de keuken dribbelde. Ze had altijd met merkwaardig kleine pasjes gelopen. Alsof ze niet zeker wist of ze voor- of achteruit wilde gaan. In de keuken schonk ze een glas water in. Ze liep er voorzichtig mee naar de woonkamer. Niet knoeien. Nooit knoeien.

Plotseling gehaast trok hij zijn T-shirt omhoog en maakte zijn riem los. Zijn buik bolde over het elastiek van zijn heupslip, zijn navel bibberde naar voren en werd groter, als een oog dat zich verwijdt om zo veel mogelijk van de omgeving te kunnen zien.

Hij liet zijn longen vol zuurstof lopen, deed vliegensvlug zijn rits naar beneden. In één beweging rukte hij zijn broek en onderbroek omlaag en voor hij het wist zat hij op zijn hurken.

Met een zucht liet hij de lucht ontsnappen, terwijl zijn linkerhand door zijn schaamhaar kroelde. Gras aaide zijn billen. Ze likte haar lippen, die dikke lippen, terwijl ze haar hoofd langzaam in haar nek legde. Even tikte het glas tegen haar ondertanden. Toen goot ze de vloeistof naar binnen. Het vocht golfde haar mond in.

De bellen in zijn buik maakten salto's. Hij hijgde lichtjes, kon niet langer naar haar kijken. Geen andere gedachtes meer, geen afleiding, laat het gaan, laat het komen, leeg je, leeg je hier, op je eigen grasveld, nog even, nog even, daar, daar is het, daar komt het.

Precies op het moment dat de stront zijn darmen verliet, kletste de gesp van zijn riem met een klap tegen zijn bovenbeen. Hij schoot overeind. Straks had ze hem gehoord. Zij die als hij haar vanuit de tuin bespiedde opeens niet meer zijn vrouw was maar een meisje. Een geil, jong paardenstaartmeisje.

Hij moest weg. Zonder zich te bekommeren om de poepresten aan zijn kont, sjarde hij zijn broek omhoog. Zijn darmen krampten. Hij moest het thuis maar afmaken.

2

De vijftien minuten dat ze binnen waren had nog niemand iets durven zeggen. Sterre stond aan het koordje van haar capuchon te frunniken. Daniel keek ingespannen naar zijn mobiele telefoon. En Lidia trippelde. Lidia herschikte gele tulpen in hun matglazen vaas. Lidia maakte aparte stapeltjes van de post – een *VT Wonen*, een blauwe envelop, een actiefolder van de Gamma en het *Algemeen Dagblad*. Lidia fatsoeneerde haar kapsel toen ze de spiegel in de gang passeerde. Lidia deed water en antiniersteenvoeding in de porseleinen bakjes waar in zwierige letters het woord *Poes* op stond. Lidia schonk zichzelf een glaasje Spa Reine in en Lidia was uiteindelijk als een bezetene op de laptop door diverse Spotify-lijsten aan het scrollen.

Al die tijd geen woord. Joris moest poepen, maar hij wist dat dit niet het moment was om naar buiten te gaan. Hij had zowel zijn vrouw als zijn kinderen glimlachend toegeknikt. Kop op, seinde hij. En: we zijn weer lekker op ons nest. En: het leven gaat door. Alle drie hadden ze zijn blik ontweken. Alle drie bleven ze zwijgen.

‘Wat een dag.’ Zijn stem kaatste tegen de wit gestucte wanden.

Daar was ie. Die blik van haar. Grauwe ogen die hem eerst verbaasd aankeken, vervolgens met een licht kneepje kleiner werden, waarna de wenkbrauwen naar elkaar toe bewogen en een mengeling van woede en diepe teleurstelling op haar gezicht toverden.

‘Joris,’ zuchtte ze, terwijl haar handen naar haar haren gingen. De eeuwig ongehoorzame pluk was boven haar oor uit gepiept. Ze zette hem vast met een schuifspeldje. Het was zijn lievelingspluk, het krulletje dat haar hoofd weer op een meisjeskopje deed lijken.

Joris wist dat hij zijn mond had moeten houden, maar hij had nu de deur opengezet. De echo van zijn eerste plompverloren zin klonk nog en hij kon het daar niet bij laten. Een grapje, dat zou haar wenkbrauwen weer in hun normale stand brengen.

‘Die jurk van tante Christa leek verdomd veel op een bungalotent, hè jongens.’

Daniel maakte een hikkend geluid, Sterre keek op van haar jastouwtje en begon te giechelen.

‘Ja, en oom Bob zei gefeliciteerd tegen me.’

Daniel gaf haar een stomp. ‘Niet dombo, hij zei gecondoleerd.’

‘Nee. Gefeliciteerd. Gefeliciteerd dat mijn oma dood is.’
Gelach, Joris baste mee. Misschien net iets te hard.

‘En nu is het klaar! We hebben net mijn moeder begraven, ja.’ Lidia’s wenkbrauwen stonden zo dicht bij elkaar dat ze één streep vormden. De kinderen wisten genoeg, ze stoven naar hun kamers.

Joris stond naast de eettafel, zijn armen slap langs zijn lijf. ‘Morgen is het weer fijn een gewone zaterdag, back to normal,’ zei hij glimlachend.

Hij had het opgegeven, die deur kreeg hij niet meer dicht. En als je toch moest praten, kon je maar beter iets opgewekts zeggen. Hij moest straks ook al over het geld vertellen, dan moest de stemming niet te zwaar zijn.

Lidia sloeg hard op de entertoets. Niet lang daarna klonk ‘Bist du bei mir’ door de speakers.

Joris glimlachte naar haar, zijn hoofd schommelde mee op de zware Bachtönen. Hij sloeg zijn arm om haar heen. Even voelden haar schouders hoekig, toen liet ze haar weerstand varen en begroef haar neus in zijn oksel.

‘Mooi, schat. Ernstig en meeslepend tegelijk. Beter dan die kale toestand van vanmiddag.’

Ze schoot naar achteren. ‘Hoezo kale toestand? Het was een keurige plechtigheid.’

Natuurlijk, suste Joris. Het was heel netjes. Maar ook een beetje saai. ‘Waarom altijd koffie en cake na afloop? Zo standaard.’

‘Weet je wat standaard is? Zo’n kunstenaarsbegravenis. Met zo’n beschilderde kist en flesjes wodka achteraf.’ Haar

stem klonk schel. ‘Lekker lallen over het leven. En dansen op het graf, alsof het een feest is om je moeder onder de grond te stoppen. Waarom kunnen we de dingen niet gewoon laten zijn?’

Joris viel stil, vooral omdat ze de klemtoon op het laatste woord had gelegd. De dingen gewoon laten zijn. Hoezo laten zijn? Het was er toch allemaal al? Het ging erom wat je ermee deed.

‘Liedje, juist jouw moeder zei dat we haar leven moesten vieren,’ zei hij uiteindelijk.

‘Natuurlijk. Maar niet haar dood. Mensen als tante Christa en oom Henk zien ons aankomen.’

‘Tante Christa had anders een heel levendige creatie aan.’ Een geintje. Kon best.

‘Paars is net als zwart een kleur van de rouw.’

‘Ja, maar waarom dat nu gigantische paarse cirkels moesten zijn? Nog even en er was een ufo op haar geland.’ Hij keek zijn vrouw aan. Toe nou, meisje, een grinnikje, het mag.

Maar terwijl de sopraan door de luidspeakers gilde barstte ze los. ‘Die vrouw heeft maat 56. Het valt heus niet mee iets in die grootte te vinden. Moet jij eens proberen.’

‘Toe, niet zo boos.’

Ze ging door. ‘Winkel in, winkel uit. En dan in zo’n desolaat pashokje. Moet ze zich weer in een modern pistachekleurig pak wurmen. Weer die broek die naden in haar bovenbenen trekt. Weer dat jasje dat niet over haar borsten

sluit.’ Lidia begon zachtjes te huilen.

Joris gaf voorzichtige klopjes op haar rug. ‘Ik bedoelde het niet zo.’

‘Weer zo’n verkoopster met maatje sprinkhaan die plotseling het gordijn openrukt en roept: “O, dat is ietsjes te klein.” Denk je dat dat meevalt? Met dat enorme lijf iets vinden wat draagbaar is, waarin ze elegant lijkt, waarin ze niet al te erg opvalt als die hele dikke vrouw? Ze heeft zo haar best gedaan om vandaag, juist vandaag, er waardig uit te zien voor mama. Voor mijn mama.’

Hoe moest hij nu in vredesnaam over geld beginnen? Al die tranen, het snot, de violen, ze boden geen ruimte voor een praktisch probleem. Maar het was er wel, en ze moest ervan weten ook.

De grote glazen. Die zouden helpen. Joris trok Lidia voorzichtig mee naar de bank, hij streek het plukje weer achter haar oor.

Uit het keukenkastje pakte hij de enorme wijnvazen die hij zichzelf met kerst cadeau had gedaan. Op de televisie had hij een kok horen vertellen dat je rode wijn alleen goed kon proeven als je die uit een groot glas dronk. De drank kreeg dan lucht. Bij de wijnhandel in de stad schafte hij twee echte bellen aan. Vijfenvertig euro per stuk.

Met een klokkend geluid liet hij de bourgogne in de glazen stromen. Door het ruitje in de keukendeur zag hij Lidia in foetushouding op de bank liggen. In haar armen wiegde ze de handtas van haar moeder.

Een normale man zou opgelucht zijn, dacht Joris. Nu ze dood was, was hij eindelijk verlost van de vrouw die geen mogelijkheid onbenut liet om hem te laten merken dat haar prinsesje goed behandeld diende te worden. ‘Lidia heeft veel liefde nodig, Joris.’

Ieder ander zou er hels van zijn geworden, maar Joris had altijd vriendelijk geknikt. Toen Lidia’s vader was overleden, kon het mens niets anders meer door haar keel krijgen dan aardbeienyoghurt. Lusteloos lag ze middagenlang bij Lidia op de bank die roze drek naar binnen te lepelen. ‘Mama weet zich geen raad, Joris.’

Toen Lidia opperde om haar moeder een tijdje in huis te nemen, in de hoop dat er af en toe ook nog een tosti in zou gaan, kon Joris niets anders doen dan knikken. ‘Gezellig,’ had hij uitgeroepen. ‘Mi casa es su casa.’ De vrouwen hadden hem verstoord aangekeken.

Hij had in de krant gelezen over de kangoeroewoning, een concept dat was overgewaaid uit Amerika, waarbij gezinnen subsidie kregen als ze opa of oma in huis namen. *Samen leven, samen geven* stond er in de foldertjes. Win win win: de afgelopen jaren kreeg Joris een paar honderd euro per maand op zijn bankrekening bijgeschreven. Wie verdient er nu geld aan zijn schoonmoeder?

Joris stond met zijn lange zware lijf tegen de koelkast geleund en nam alvast een grote slok wijn. Hij moest zich niet zo druk maken, zei hij tegen zichzelf, terwijl hij een tweede

slok door zijn mond liet rollen. Ze zou het begrijpen. Na de geboorte van Sterre was Lidia gestopt met werken. ‘Ik ben de huismanager,’ zei ze als iemand op een feestje vroeg wat ze deed. ‘En ja, ik ben een feministe! Ik ben zo feministisch dat ik zelf bepaal of ik wil werken of niet.’ Joris viel zijn vrouw op die momenten altijd luid ‘Jazeker, jazeker’ roepend bij, waarna hij er bovendien aan toevoegde dat een huishouden runnen serious business was.

Maar financieel bracht die business hen niet verder. En dat terwijl ze tien jaar geleden de hypotheek van hun woning hadden rondgekregen doordat ze een dubbel inkomen hadden. Nu stond hij er alleen voor. Joris wachtte al tijden op een promotie, waardoor hij de maandlasten zou kunnen betalen. Die salarisverhoging zat eraan te komen, dat wist hij zeker. Tot die tijd kwam hij alleen telkens tekort.

Met Lidia had hij het hier nooit over, want geldzaken vond ze vervelend. Ze kreeg al pijn in haar buik als ze, onder grote druk van Joris, een paar laarzen van honderdvijftig euro aanschafte. ‘Joor, wat een geld.’

En nu was oma dood. Haar kamer stond leeg, de subsidiestroom was net zo opgedroogd als het perkamenten boeketje veldbloemen dat het oude mens aan haar deur gespijkerd had. Zonder subsidie redden ze het niet lang meer. Dat moest Lidia weten.

Joris zette een grote stap de woonkamer in. ‘Meisje, ik heb

iets lekkers voor je.’ Hij hield de wijnbel boven haar hoofd, maar ze wuifde zijn hand weg. Uit de speakers klonk de sopraan nogmaals, ze had de aria kennelijk op repeat gezet.

*Bist du bei mir, geh ich mit Freuden
zum Sterben und zu meiner Ruh.*

Voorzichtig liet Joris zich op de bank zakken. ‘We moeten het over het huis hebben. Zonder mammië kunnen we het niet meer betalen. We hebben een heel groot probleem.’ In tien seconden had hij het er uitgebraakt.

Lidia ging rechtop zitten. Ze sloot haar ogen en haalde de speld uit haar haren. Die dwarrelden tot op haar schouders. Zwaar hing ze tegen hem aan. ‘Stil. Luister.’

*De hoge vrouwenstem haalde opnieuw uit.
Ach, wie vergnügt wär so mein Ende,
es drückten deine schönen Hände
mir die getreuen Augen zu.*

Joris durfde zich niet te bewegen. Zo vaak vlijde zijn vrouw zich niet tegen hem aan. Meestal was ze te druk met huismagementtaken.

Hij genoot van haar leunende lijf. Al dat gepraat was nu niet nodig. Hij mocht haar in stilte steunen, zijn rouwende vrouw. Haar adem werd rustiger. Hij voelde haar pols tegen de zijne. Ze was zeldzaam dichtbij.

Hij zou alleen verschrikkelijk graag een slokje van de bourgogne willen nemen. Die volle smaak op zijn tong. De glazen stonden een meter van hem af op de salontafel. Heel voor-